

פרוטוקול מס' 283
מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
מיום ד', כ"ט בשבט תשל"ג - 3.1.73, שעה 08:30

נכחו:

חברי הוועדה:

- י. גולדשמידט - יו"ר
- א. אנקוריון
- ר. ארזי
- י. ארידור
- ת. טובי
- ס. ביבי
- ס. בן-פורת
- ש. פרידמן
- ס. פרוש
- י.ה. קלינגהופר
- ח. צדוק
- י. קורן

- מ. סורקיס

מזמנים:

- ג. קרפט - משרד הפנים
- א. ידין - משרד המשפטים
- ש. רותם - משרד הפנים
- א. שפט - משרד הפנים
- מ. שהם - משרד הפנים

מזכירת הוועדה: ר. מלחי

רשמה:

א. ונד

- 1) חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וכהונתו)
- 2) חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 3)

סדר היום:

697

(11 במאי 1973)

היו"ר י. גולדשמידט:

אני פותח את הישיבה.

חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וכהונתו)

א. ידין:

עד שהועדה תחזור לטפל בהצעות רביזיות, ביקשתי רשות להעלות

שאלה אחת שאולי אפשר לדון בה בקיצור.

בזמן שהתחלנו לערוך את הנוסח החדש שהתקבל אחרי ההחלטות שנתקבלו עד עכשיו, התעוררה השאלה: לאחר שמועמדים יכולים להיות רק אנשים שעומדים בראש רשימות, ורשימות חדשות חייבות להפקיד פקדון, האם נוסיף לזה שצריך לדרוש מהם גם ערבון בשביל הצגת המועמד העומד בראש הרשימה בתור מועמד לראש העיר. בנוסחאות האחרונות של החוק הזה היה סעיף מיוחד של ערבון והוא קבע אותו בצמידות לערבון של הרשימות באותם הסכומים, אבל הוא קבע הוראות שונות לגבי חילוט הפקדון. השאלה היא אם לאחר הצמידות הזו שהתקבלה בעקבות הצעתו של ח"כ עופר, יש עוד מקום לערבון נפרד לגבי הצגת מועמד לראש הרשות. השאלה מתעוררת רק בצורה מצומצמת לגבי רשימות שעוד לא היו במועצה הקודמת. כי מי שהיה כבר מיוצג במועצה הקודמת אינו חייב לא בפקדון למועצה ולא לראש רשות. המדובר הוא בסעיף 10 בנוסח הלבן והרעיון הוא למחוק סעיף זה ולהסתפק בערבון שנדרש מכל רשימה חדשה בתור רשימה ולא להטיל עליה כאילו ערבון כפול: פעם בתור רשימה ופעם בתור מי שמציג את ראש הרשימה.

מ. בן-פורת:

הסעיף נמחק בישיבה הקודמת.

היו"ר י. גולדשמידט:

הוחלט שהסעיף יבדק על ידי היועצים המשפטיים ומה שיחליטו

יובא לדיון לפנינו. לא מחקנו את הסעיף.

האם הצעתו של פרופ' ידין

מתייחסת לכל ארבעת הסעיפים הקטנים? (א. ידין: כן).

שום מועמד לראש רשות לא יהיה זכאי לפי זה, כי היות והוא כלול ברשימה או כלול בלאו הכי.

מ. בן-פורת:

אני מסכים עם היו"ר שפורמלית

לא נדרש בישיבה הקודמת שהסעיף נמחק.

אבל אלה שהתכסאו בוועדה הצביעו על חוסר נחיצותו מאחר שכולם צריכים להיות ראשי סיעות וראשי מועצות, והם מפילא חייבים להפקיד פקדון אם הם חדשים, ולכן הסעיף מיותר. נכון שנאמר שעם הניסוח של היועצים המשפטיים, יחזרו לשאלה הזו. אני מסכים למה שאומר היו"ר שזה לא נמחק בהחלטיות.

ש. רווחם:

היו חברי כנסת שטענו שכדי שלא תהיה אינפלציה של מועמדים

לראשי רשות, להשאיר את זה כך. זו היתה הצעת האוזנר.

היו"ר י. גולדשמידט:

אליבא דאמת, הדבר לא נראה לי. אם נשאר מהו מהצחירה הישירה

של ראשי עיר הרי תהיה מערכת בחירות נפרדת ומיוחדת לחירתו של פלוני שנמצא ברשימה מפלגתית לראשות עיר. יהיו נימוקים אחרים שישמשו בהם במערכת לבחירתו האישית, מאשר הנימוקים שחלה המפלגה כדי שתיבחר למועצה. אולי לא כל מפלגה מעמידה את מס' אחד שלה לראש רשות.

למעשה פועלים בשני הילווכים:

מצד אחד דואגים לו במסגרת תעמולת הבחירות של רשימתו, והמפלגה תעשה תעמולה לעצמה כפי שתדעה. מצד שני, התעמולה בעד בחירתו של מספר אחד ברשימה X זו תעמולה אחרת, זה הילוך אחר של בחירות, שאילו אף מפלגה לא היתה מעלה מועמד משלה, היה הציבור חוסך הרבה טרדות. אני רוצה לומר שזה לא נובע בהכרח מכך שאם האדם כלול ברשימה מפלגתית, שבערכת הבחירות האישית שלו הוא לא צריך להפקיד כסף. מה ההנמקה של הערבון? אומרים, אדם עושה מהומה בציבור, מטריח את הציבור ומוצא כסף, נראה אם הוא יכול לגייס כסף. אם הוא פועל רק עלחשבון כספי המפלגה, המפלגה צריכה לכסות את כל הפסדיו, והוא דומה לנהג "אגד" שהקנסות שהוא מקבל מכסה החברה.

אינני קובע בזה עדיין עמדה.

א. ידין:

הדוגמא של "אגד" מראה שיש למחוק את הסעיף.

זו רק דוגמא ולא צריך להתייחס אליה ביותר תוקף.

הינו"ר יג גולדשמידט:

ח. צדוק:

אני מחייב את הגישה של היו"ר. זו בחירה אחרת. קני המידה להפקיד פקדון הם אחרים לפי מידת אי ההצלחה בבחירות למועצה, ואחרים במידת אי ההצלחה לבחירות ראש הרשות. אמר היו"ר שזו הטרה נפרדת של הציבור, כשם שיש הצדקה לפקדון שם יש הצדקה לפקדון כאן. אני חושב בפירוש שיש צהדקה לשגי פקדונות. מפלגה שרוצה להעמיד את ראש הרשימה שלה כמועמד לראשות הרשות המקומית, צריכה לדעת שבמקרה של כשלון בשתי הבחירות היא תפקיד שני פקדונות כדי שיהיה לה שיקול להבחין בין זה שהיא מעמידה את ראש הרשימה שלה כראש עיר או לא. אחרת נגיע למצב שכל רשימה תגיד שהמועמד בראש הרשימה שלה הוא המועמד לראש הרשות, וזה לא כרוך בשום קנס. צריכה להיות קיימת אותה מידת סיכון, אחרת אנו נוטלים את העילה הקטנה מכך שמפלגה תשקול אם היא מעמידה את ראש הרשימה כמועמד או לא.

ד. ארזי:

אני חושב שכל הענין של הפקדון איננו כל כך ענין טימפטי ביותר. יש פה משהו מצנזוס כספי סוציאלי. יכול להיות אדם שמתאים מאוד לתפקיד הזה של ראש עיר, אבל אינו יכול להפקיד כסף. אנו מטילים את העומס הזה רק על רשימה קטנה שלא הופיעה עד כה ומופיעה בפעם ראשונה. קודם אמרנו שהם צריכים להשקיע ארבעת אלפים לירות ואילו עכשיו מטילים עליהם חובה כפולה, להשקיע גם בשביל המועמד לראשות העיר. אינני חושב שקיימת הסכנה שאמר ח"כ צדוק והמפלגות ההיסטוריות הן שמציגות בדרך כלל את ראש המפלגה כמועמד לראש הרשות ואם תהיינה עוד מפלגה או שתיים, אינני חושב שבשל כך נקבע את הצורך בפקדון כפול. אני חושב שזה לא צדוק, ואני בעד שהם מפלגה מפקידה פקדון, לא צריך להטיל עליה חובת פקדון כפול.

ט. טורקיס:

קיבלתי הסבר מחברי צדוק ואני מקבל את דבריו.

י.ה. קלינגהופר:

אני מבקש הסבר בשאלה הבאה: כשבאה קבוצת בוחרים כפי שנאמר כאן ומגישה רשימה לבחירות למועצה והיא רוצה גם שראש הרשימה יהיה המועמד לראשות הרשות, האם צריכים להגיש במקרה זה שני גליונות של חתימות או מספיקה רשימה אחת? צריך להבהיר זאת, זו נקודה חשובה. לפי הצעת ח"כ עופר התנינו את הכשירות לראשות המקום בכך שהמועמד חייב להיות הראשון ברשימת המועמדים למועצה. מכאן עוד לא נובע כשהמדובר הוא בקבוצת בוחרים שהם לא חייבים להגיש חתימות נפרדות.

לי קצת מפריע הענין של הערבון הכפול. אבל אם נקבע שהם צריכים להציע בנפרד או לחתום פעמיים, אולי גם לא תהיה זהות בכל החתימות. מדוע צריכה להיות זהות? על כן הייתי אומר שצריך לקבוע שהחתימות תהיינה בנפרד.

ח. צדוק:

אמרנו רק דבר אחד: שקורליקסציה למועמדות לראשות עיר היא שהוא הופיע בראש אחת הרשימות למועצה.

י.ה. קלינגהופר:

אני מבקש להבהיר בחוק למען הסר ספק, שזה לא יהיה רק ענין לתקנות השר, אלא שזה יהיה במפורש בחוק וזה יתן את הרקע הדרוש להבנת הענין באשר לכפילות הערבון.

הינו"ר יג גולדשמידט:

בהחלט.

י.ה. קלינגהופר:

אם אתם מקבלים זאת, אני מצד ברעיון של הערבון הכפול. אבל אולי אפשר לשקול את האפשרות באשר לערבון השני, ששר הפנים יוכל בגבולות מסויימים להקטיף את הערבון השני.

הינו"ר יג גולדשמידט:

ביחס לטענתו של ח"כ ארזי שזה צנזוס כספי, היא טובה נגד המוסד בכלל של ערבון ואינני נכנס לויכוח אם זה מוצדק או לא.

איצני מציע למחוק את זה.

ב. ארזי:

הינו"ר י. גולדשמידט:

ברור לי שהקלה על כל רשימה להעמיד את מספר אחד שלה כמועמד לראשות העיר זה בהחלט סכנה למהלך התקין של הכחירות. אם יש שבע רשימות לעיר, ארבע מהן מחליטות היות וזה לא עולה להם דבר בוסף, להעמיד את האיש הראשון כמועמד, וזה מוכרח להביא לפיצול קולות בין ארבעה מועמדים. מאחר שכולנו רוצים, לאחר שהחוק מתקבל שהוא יפעל כראוי, היינו רוצים שראש הרשות ייבחר לפחות ברוב האפשרי הגדול ביותר. לכן הקלה בערבון מוכרחה להביא לפיצול הקולות ואולי להביא לכך שאף אחד לא יקבל את ה-40%, ואז הבחירה תעבור למועצה, וזה לא מתיישב עם האינטרס שאם החוק יתקבל, שהוא יפעל בצורה התקינה ביותר. משום כך אני חושב שיהיה טוב להשאיר את הפקדון השני.

באשר לשאלתו של חה"כ קלינגהופר דעתי היא שיש להבהיר יפה בחוק שהעובדה שאחת מהקולות פיקציות של מועמד שהוא צריך להיות ראשון ברשימה אינה פוסדת שאם לא היה בסיעה שהוא צריך להגיש 250 קולות. אם זה לא כתוב בחוק, צריך להבהיר זאת.

הערה טכנית אחרת ולא לדיון שלכאורה אישור המועמדות לראשות צריכה להיות יום לפחות לאחר אישור הרשימות של המפלגות כי המועמד צריך להוכיח שהוא ראשון ברשימת מפלגתו.

ביחס להצעת חה"כ קלינגהופר להנחה בערבון השני - לי הדבר לא נראה. חוק הוא חוק. הערבון אינו גבוה בלאו הכי ומפלגה רצינית שחושבת לנהל מקום אפילו לא תל-אביב אלא מקום שני או שלישי בגודלו, יכולה לגייס את הסכום הזה. הרי בלאו הכי היא צריכה כסף אם נבחרה. אם אין לה הסכום הזה, אין לה סיכוי לנהל את המקום בסדר אחר כך.

אנו צריכים להצביע -

(א) מי בעד שיש להבהיר בחוק שמועמד לראשות עיר אינו פטור מהגשת רשימת 250 תומכים מחמת היותו חבר סיעה או מועמד של סיעה -

הצבעה - 8 בעד
1 נגד.

הסתייגות לחה"כ ת. טובי.

הנחלט: להבהיר בחוק שמועמד לראשות רשות מקומית חייב להגיש רשימה של 250 איש התומכים בו.

(ב) מי בעד חובת מתן ערבון עבור הצגת מועמדות לראשות רשות מקומית -

הצבעה - 6 בעד
1 נגד.

(ג) מי בעד הצעת חה"כ קלינגהופר שסכום הפקדון השני בו חייבת רשימה יהיה מחצית -

הצבעה - 4 בעד
7 נגד.

הסתייגות לחה"כ קלינגהופר, טובי וארזי.

הינו"ר י. גולדשמידט:

חה"כ בן-פורת, היתה לך הצעה שהיא בגדר רביזיה, תואיל

להסביר אותה.

ס. בן-פורת:

אני מבקש לשאול את הועדה אם היא מקבלת את הצעתי

ואז לדון בה ואם לא, אז לא נדון בה.

ס. בן-פורת:

ההצעה נוגעת לסמכויות ראש הרשות

לגבי עובדי הרשות. אקרא את סעיפי הצעת:

"עובדי הרשות המקומית א. ראש רשות ראשי למנות באישור המועצה: מזכיר, גזבר, מהנדס, רופא ורופא וטרנרי. אך אי אפשר למנות אדם אחד ליותר ממשרה אחת מן המשרות הנקובות בסעיף זה.

פיטורי עובדים ב. סמכויות המועצה לגבי פיטורי עובדים תועברנה לראש הרשות.

העברת עובדים מתפקיד לתפקיד ג. ראש רשות ראשי להעביר עובד מתפקיד אחד למשנהו.

כיונתי היא לשאול קודם את הועדה עקרונית אם להכניס את השינוי הזה הפללי ולאחר מכן נכנס לסמכויות.

ב. ארזי: אני סבור שמה שהציע חה"כ בן-פורת זה נושא חדש. ואם זה נושא חדש נצטרך להעביר אותו לדיון בוועדת הכנסת. אינני מניח שחה"כ בן-פורת מעוניין בהארכת הדיון, אבל זה כבר ענינו. על כל פנים, אני טוען שזה נושא חדש. במשך כל הדיונים לא דנו בנושא זה לכן אני נאלץ להעמיד את הועדה על העובדה שזה נושא חדש.

י. ארידור: הערה לסדר: אינני טוען שזה נושא חדש. אבל אני טוען שזה פתיחת הדיון מחדש. לאחר שסיימנו את הנוסח הכחול והלבן ואנו מסכימים את הנוסח הלבן שנית עכשיו, אז אם יש זכות לחה"כ בן-פורת להציע הצעות חדשות, זו זכותו, אבל אני מבקש שיפר ירשה אותה זכות עצמה לכל אחד מחברי הועדה ואני בטוח שגם לי תהיינה הצעות חדשות. אני מבקש שהחלטה זו תהיה לענין חוק זה תקדים.

מ. סורקיס: אני מציע שפרופ' ידין יגיד אם זה נושא חדש או לא.

א. ידין: אני רוצה להגיד שזה לא ענין של רביזיה; כי רביזיה יכולה להיות רק על דבר שהועדה דנה עליו. זה לא גדרון כאן ופני זה ההצעה הזו של חה"כ בן-פורת אינה בבחינת רביזיה. אם זה נושא חדש, המוסחים פוסקים, אינני רוצה להביע את דעתי.

י. קורן: אני יכול להביא את הערתו של פרופ' ידין שבתחום זה נניח אין הצדקה להפסיק ולהכניס את הסעיף הזה. אני חושב שסעיף זה מאוד רלבנטי. אנו חידשנו על ידי כך שרצינו לבחור בחירות אישיות לראשות עיר. זה לא סתם סעיף, זה מחייב שיקול. אולי נקבל כפשרה, נגמור את ההסתייגויות. אבל הסעיף שהביא חה"כ בן-פורת הוא לגמרי צמוד להצעת החוק, זה לא נושא חדש.

י. ארידור: זה לא נושא חדש, אבל צריך לדון מחדש על כל הסעיפים.

י. קורן: הועדה תחליט אם היא מקבלת או לא. אבל סעיף זה מאוד קשור לעצם תכונתו של חוק זה.

היו"ר י. גולדשמידט: לאספקט של סדר: אני חושב שבתחום הסמכויות של ראש הרשות נשארה בהצעה חק הסמכות של התקציב.

מ. בן-פורת: סעיף התקציב ירד.

היו"ר י. גולדשמידט: אם כך, נשאר רק שהוא יור המועצה וזה ענין יותר רפרזנטטיבי מאשר

י. גולדשמידט:

סמכותי, כי הוא מנהל את הישיבות, אבל בישיבות יצפיעו כפי שיצביעו ולא נאמר שיש לו קול נוסף. לכן בראה לי, ואני בדצון אשמע חוות-דעתם של מר רותם ומר שפט, שכסעם הייתי יכול לטעון מכלל הן אני שמע לאו. ההצעה כפי שהיא נמנה לא מוצון רב להגדיר מבחינה תוכן מה סמכויות ראש הרשות שנבחר בדרך זו. אם היא נמנעה, מסתבר שההצעה איננה רוצה לקבוע בענין זה דבר. ייבחרו ראשי הרשויות בבחירות תקרובות ונראה כיצד זה יפעל במשך ארבע-שמונה השנים הבאות. יצטבר נסיון ונראה אם יש צורך להגדיר את הדברים האלה.

נראה לי שיש יסוד לטענתו של חה"כ ארידור שאם אנו רוצים עכשיו להוסיף להצעת החוק פרק הבא להגדיר את סמכויות ראש הרשות, יתעוררו שאלות רבות בנושא, ויתכן שיהיו הצעות לעוד סמכויות בנוסף לשלוש ההצעות שהביא חה"כ בן-פורת. לכן אני חושב שנשביל הועדה זו החלטה די גורלית אם היא יכולה לעלות על מסלול הנושא הזה, או אם לשם אפשרות סיום הטיפול בחוק היא רוצה להשאיר את ההצעה מחוץ לחוק.

י. ה. קלינגהופר:

לגופו של ענין אני מאוד מסמפט את הצעת חה"כ בן-פורת. היה דיון עקרוני כשהתחלנו לדון בשתי ההצעות של חה"כ בן-פורת ושל מר רוזן, וגם אז השתתפתי ואמרתי שההצעה מאוד לקריה מבחינה רעיונית עקרונית, בעצם אנו זקוקים לאיזה חוקה מוניציפלית מודרנית מקיפה שתברר את כל הבעיות בחוק, בעוד שזה מאוד חלקי. על כן אני קצת מתפלא. אבל הלכנו בדרך זו מתוך תפיסה פרגמטית ונראה במשך השנים הבאות. חשבנו על חקיקה פרגמטית של החוקה המוניציפלית ולא על קביעה של חוקה מוניציפלית באקט אחד. אני מופתע עכשיו: בא חה"כ בן-פורת לא בעתוי המתקבל על הדעת. הוא הלא "האבא" של החוק, אז למה לא הכניס את ההצעה הזו מלכתחילה. היינו ניתנים דעתנו על כך. אינני רואה כל צידוק שעכשיו בשלב האחרון ממש של הדיון יביא הצעה כבודת משקל כזו שמערערת את כל הקו.

לגופו של ענין זה מוצא מאוד חן בעיני. זה יהיה מסוגל להכנס הרבה סדר באדמיניסטרציה הלוקלית. אבל אם זה, מדוע לא דברים אחרים כפי שצפין הי"ד. אז אני מבקש רשות להציע חידושים שהם בעיני לא פחות חשובים מבחינת הרפורמה של החוקה המוניציפלית. אני חושב שעם כל האהדה שיש לי להצעתו של בן-פורת, לא זו ההזדמנות, אלא אם כן הועדה תגלה נכונות להתחיל במעשה בראשית שנחזור לשלבים הראשונים העקרוניים של ליבון מכלול הבעיות ואז אני אהיה כמובן מוכן לשתף פעולה.

ש. רותם:

מתוך הנסיון שלי בנושא זה, צדק חה"כ ארזי שהנושא חדש. בהצעת החוק לא נאמר שום דבר על העברת סמכויות של המועצה לראש הרשות.

מ. בן-פורת:

בהצעת החוק המקורית כן היה.

ש. רותם:

זה מחזק עוד יותר, כי הוציאו זאת ואמרו שלא רוצים לדון בהעברת הסמכויות של המועצה. אבל אני רוצה עניינית לבקש את חה"כ בן-פורת לא להגיש את ההצעה. עשית יותר מדי קל מה שכתבת. זה גם בניגוד למה שכחוב בחוק שיש חובה למנות גזבר. אי אפשר להוציא סעיף אחד בלי להסדיר את כל הבעיה של מינוי העובדים. במועצות המקומיות יש גם הוראות מיוחדות ביחס לשירות עובדים. נדמה לי שבקונטרסט כזה זה יסנך ואז צריכים להוסיף הרבה סעיפים. אי אפשר להעביר את ההצעה הזו מבחינה מעשית.

מ. סורקיס:

אני תומך בה"כ קלינגהופר. ההצעה סימפטית, היא חגיגה לדיון אחרי שהחוק יכנס לתוקפו, ויראו איזה תיקונים צריכים להכניס. אולי חוץ עשר-שתיים-עשרה שנים משרד הפנים יביא תקונים וזה לא נועד עכשיו. אני חושב שלא כדי לפתוח מחדש את הדיון. החוק העיקרי זה בחירות ראשי עיר וזו מהפכה די רצינית. עם כל זה, לא הייתי מקבל את זה שאי אפשר למנות אדם אחד ליותר ממשה אחת. אבל אינני מתייחס לענין. אני בעד זה שלא נפתח בשום דיונים ונלך קדימה ונגמור את החוק עכשיו.

לא נראית לי הטענה של פרופ' קלינגהופר שחה"כ בן-פורת

א. ידין:

היה צריך לבוא בהצעתו קודם. כל חבר ועדה יכול בכל זמן להציע הצעות איזשהן.

לא התייחסתי לאספקט התקנוני. אבל מבחינת הסדר הטוב של הדיונים

פ.ה. קלינגהופר:

יש גם משהו מעבר לתקנון שמחייב.

אז אין צורך להתייחס לכך.

א. ידין:

בענין הטענה שההצעה היא בגדר של נושא חדש - נושא חדש זה לא רק כשמישהו מעלה סוגיה חדשה. הסוגיה גם כמובן זה לא חדשה. אני חושב שהיו"ר הזכיר שהוא יו"ר המועצה ויש בכל זאת סעיף ד' עלוב שנשאר ביחס לסמכויות וזה הוטר. כך שהסוגיה של סמכויות נזכרה בחוק. אבל זו לא הנקודה. אם חבר-כנסת מעלה הצעת תיקון להצעת חוק וזה חל גם כשזו הצעה ממסללית וגם כשההצעה היא לראשונה הצעה של חברי כנסת, יכול כל אחד מחברי הועדה כמו שעשה חה"כ ארזי, להגיד שזה נושא חדש. הויכוח אם זה נושא חדש או לא, מתנהל לא כאן אלא בוועדת הכנסת. כל זמן שחה"כ ארזי או מישהו אחר עומד על כך שזה נושא חדש, חייב היו"ר לשלוח את זה לוועדת הכנסת. לו היו שואלים אותו בוועדת הכנסת, הייתי אומר שזה לא נושא חדש, אבל זה לא רלבנטי בשלב זה. כשמועלית הטענה הזו על ידי אחד מחברי הועדה או על ידי נציג הממשלה, מוכרחים להעביר זאת לוועדת הכנסת.

שמעתי את הדברים ואני מודה

מ. בן-פורת:

גם לחברים שאמרו שהצעתי סימפטית.

אבל שמעתי מאידך גיסא גם את הטענה שזה נושא חדש ואני מבין למה זה עלול לגרום - זה עלול להאריך את הדיון בהצעת החוק, של כן אני מוריד את הצעתי.

יש לי שאלה: הינת שלא היתה שום

פ. ארידור:

החלטה שאסור לחה"כ בן-פורת להגיש את

הצעתו, האם רשאי חבר-כנסת אחר לאמץ את הצעתו?

מה שיקרה אז זה כפי שהפנה את

היו"ר פ. גולדשמידט:

תשומת לבנו פרופ' ידין

לסעיף 94(א) בתקנון הכנסת האומר כי: "הוצע בוועדה תיקון להצעת חוק, וחבר הועדה או נציג הממשלה טוען שהתיקון המוצע חורג מגדר הנושא של הצעת החוק, יביא יושב-ראש הועדה את הדבר לפני ועדת הכנסת, ויושב-ראש ועדת הכנסת יעמידו כסעיף ראשון על סדר יומה בישיבתה הרגילה הראשונה לאחר מכן; החלטת ועדת הכנסת תהא סופית". אני חושב שחבל על הזמן להביא את ההצעה הזו.

מבחינה מעשית אין בפנינו שום

הצעה שאפשר לכנות אותה חדשה או לא חדשה, ואין לנו על מה לדון. לשאר לנו להתייחס להצעת רביזיה של חה"כ האוזנר לסעיף 22 שתוכנה ידוע לנו. נבצר כפי הנראה מחה"כ האוזנר להשתתף היום בישיבה. סעיף 22 דן בהעברה מכהונה של ראש רשות מטעמי בריאות. כזכור הגענו לניסוח סעיף (א) של סעיף 22 לאחר כל מיני שיקולים מתוך רצון שמצד אחד נהיה הוגנים כלפי נושא התפקיד ולא נחשוף אותו לפעולה שרירותית וגם דנו בארזכות בסעיף (ב) על רשות הערעור וכו'. בכל זאת הציע חה"כ האוזנר שהחלטה לא תוכל להתקבל על ידי שר הפנים בלבד, אלא שהדבר צריך לבוא לפני בית המשפט, ואני מניח לפני בית המשפט המחוזי, והוא יוכל להחליט לאחר שהוכיחו לו שמסרו את העובדות מדוע הדבר מתבקש, והוא יחליט על כך. אינני תומך בהצעה זו אולם אני מציג אותה בגלל העדרות חה"כ האוזנר. האם מישהו תומך בהצעה? לא.

הצעת חה"כ לא התקבלה,

נרשום זכות הסתייגות לחה"כ האוזנר.

בזה גמרנו את הדיון בחוק.

מבחינת סדר העבודה: גמרנו את הקריאה האחת בנוסח הלבן, נתנו הזדמנות לכל אחד בשווה בלי הצבעה להעלות הצעות לרביזיה של החלטות קודמות. אני חושב שיפה עשינו ולא היתה דרך אלא לקרוא את הנוסח הלבן מתחילתו ועד סופו. אני רוצה להזכיר שכל חברי הועדה קיבלו את הצעת קלינגהופר, שלאחר שהצעת חה"כ עופר התקבלה, יש צורך לקרוא שוב את החוק מתחילתו עד סופו לראות אם יש השלכה לתיקונים. את המלאכה הזו יעשו בטובם

היועצים המשפטיים מצד משרדי המשפטים והפנים. אם באי כוח המשרדים הללו אגב זאת יעמדו על שאלה עקרונית יבואו אתי בדברים ונחליט אם יש צורך לשאול את הועדה בפרט מסויים או לא. הנוסח הסופי שיתקבל יישלח לכל החברים (ת. טובי: בתוספת ההסתייגויות) בתוספת ההסתייגויות, כדי שכל חבר ועדה יראה מהן ההסתייגויות ואולי יתאחדו מספר חברים על הסתייגות אחת, ואז תוך שבועיים מכסימום רשאי כל חבר להגיש ולנסח את הסתייגותיו כך שהדבר יגיע לקריאה שניה תוך זמן סביר בערך עד אמצע או סוף ינואר וכך לוח הזמנים של ביצוע החוק ניתן לשמירה.

מ. בן-פורת:
זו בהחלט המתכונת הנכונה לגבי גמר החוק. רצייתי לתקן שאם היו צריך להיוועץ במישהו אולי נקבע ועדת משנה לצורך זה.

היו"ר י. גולדשמידט:
אין צורך בכל, אני אתייעץ עם חה"כ צדוק וקלינגהופר ונחליט אם צריכים להביא את הנושא לועדה.

מ. בן-פורת:
סתי יכולים היועצים המשפטיים לגמור את ההכנה?

א. ידיון:
עד יום ד' יהיה הנוסח מוכן.

מ. סורקיס:
אני מוצע לחובתי הנעימה קודם כל להודות למי שהיה שר המשפטים, מכובדנו פנחס רוזן וכן לחה"כ בן-פורת, שהביאו את החוק, וכן להביע הערכה ליו"ר שסוף סוף לאחר שנים זכה להביא את החוק לכנסת לקריאה שניה ושלישית, וליועצים המשפטיים ממשרד הפנים גם כן אני מביע הערכה.

י. ארידור:
לאחר שחה"כ בן-פורת הצליח להעביר בוועדה חוק המכשיל בחירה ישירה של ראשי ערים, אני מקווה שנצליח להגיע לחוק של בחירה ישירה לראשי ערים...

ח. צדוק:
אני רוצה להצטרף לדברי חה"כ סורקיס ואני שמח שחה"כ סורקיס שהשתתף אתנו בוועדה זמן קצר יחסית, כבר גמפיק לעמוד על התכונות התרומיות של היו"ר.

היו"ר י. גולדשמידט:
אנו בשעה טובה ומוצלחת גמרנו את הנושא ואנו יעוברים לסעיף השני בסדר היום.

(2) חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 3)

היו"ר י. גולדשמידט:
אני מבקש משר שפט להסביר את ההצעה.

א. שפט:
בחוק הבחירות לכנסת נוסח משולב יש היום סעיף 95 שנושא הצבעה של שוטרים. הסעיף כפי שקיים כיום דורש משר המשטרה לא יאוחר מהיום הארבעה-עשר לפני יום הבחירות להגיש רשימה ליושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית של שוטרים שיוצגו ביום הבחירות בקלפי פלוגנית ונוסף לכך דורש למחוק את שמם של אותם שוטרים מרשימות הבוחרים של אזורי הקלפי שבהם היו כלולים. ולהוסיף את שמם של אותם שוטרים לקלפיות שלידם יוצגו כדי שיוכלו להצביע. כלומר, שר המשטרה, מספר שבועות לפני הבחירות חייב כבר לדעת איזה שוטר יוצג ליד איזה קלפי ואחרי כן צריך לעשות עבודה אדמיניסטרטיבית גדולה למדי למחוק שמות שוטרים ולהכניס שמות שוטרים בקלפיות שלידן יוצגו. וקל לשער שההוראה הזו אי אפשר היה לבצע אותה מבחינה פרקטית. שר המשטרה לא היה מסוגל לקבוע שבועות מספר לפני הזמן ליד איזה קלפי יוצג שוטר פלוגני יעמוד. לכן עד היום חלק משוטרי ישראל לא הצליחו להגיע לקלפיותיהם. היתה התמרמרות על כך והמשטרה מבקשת כבר מספר שנים לתקן את ההוראה הזו. הדבר כבר נדון בוועדת הבחירות המרכזית ויושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית פנה לשר הפנים וביקש לתקן את ההוראה וגם שר המשטרה ביקש משר הפנים לתקן אותה.

א. שפט:

ויזכר מר קרפט לטוב כי הוא הגה את הרעיון והציעו לשר הפנים שמה נשתמש בהמצאה לא חדשה בתורת הבחירות, מה שהוא כינה "תעודות הצבעה" שאינן צמודות לקלפי מסוימת. זה דבר שלא היה קיים עד היום במערכת הבחירות הישראלית - לא היה אדם שהצביע עם תעודת הצבעה בכל קלפי שהיא. לאחר לבטים רבים שהיו סביב השאלה אם ננהיג חידוש כזה שיהיו בני אדם שצביעו בקלפיות לא במעטפה כפולה אלא כבוחרים רגילים במעטפות רגילות בלי ששם יופיע בושימת הבוחרים של אותה קלפי. לאחר לבטים רבים הוחלט שמאחר ותפקידי המשטרה חשובים לעצם יום הבחירות, הרי הם מוצמדים לקלפיות, או עוסקים במשך היום בתפקיד הקשור בעצם ביצוע הבחירות, ולכן כלפיהם נעשה יוצא מן הכלל גדול ולגבי שוטרים בלבד, ונקל על הסדרים של הצבעתם וננהיג הוראות חדשות. ההוראות החדשות אומרות ששר המשטרה יגיש רשימה 45 יום לפי יום הבחירות, אבל הרשימה הזו לא תהיה ספציפית איזה שוטר יוצב לאיזה קלפי, אלא רשימה של סך כל השוטרים שיועסקו לפי המשוער ביום הבחירות מחוץ לאזור שבו הם יכולים להצביע. יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית יורה למחוק את שם שוטרים אלה כנראה מרשימות הבוחרים שלהם, ויתן להם תעודה מיוחדת ובתעודת ההצבעה הזו הם יכולים לגשת לכל קלפי ולהצביע בה. יו"ר ועדת הקלפי יצרף את התעודה לפרוטוקול ועדת הבחירות כדי להסביר מניין צף עוד קול או שניים באותה קלפי, והשוטר יצביע כמצביע רגיל באותה קלפי שאליה הוא מגיע או מסוגל להגיע.

הדעות נחלקו בנקודה נוספת. האם אותו שוטר חייב להופיע במדים או בלא מדים. אני מוצא לחובתי להזכיר זאת לפני חברי הוועדה, היו דעות לכאן ולכאן ובסיכומי של דבר נתקבלה הדעה בנוסח הכחול ששוטר יכול להופיע גם בלי מדים. מה הנחיצות בהוראה כזו? אומרים שיש מספר שוטרים שמבצעים תפקידים ללא מדים דווקא ביום הבחירות. זה כמו בן מקשה, אבל נתקבלה הדעה שגם שוטרים ללא מדים יהיו זכאים להצביע בצורה האמורה, אלא שיצטרפו לזהות עצמם בתעודת השוטר שלהם ובתעודת המיוחדת, כאשר את כרטיס ההצבעה ישאירו אף הם כשאר השוטרים בידי יו"ר ועדת הקלפי בה יצביעו.

י.ה. קלינגהופר: ייעשה ניסוי בתעודת הזוהות?

כ.ן.

א. שפט:

מ. בן-פורת: אני מבין שהמדובר על שמונת אלפים שוטרים.

האם חשבתם על כך מי יבדוק ששמונת אלפים אלה יהיו מתאימים לרשימה הכללית של השוטרים או שעלול להיווצר מצב שכמה תעודות תהיינה מיותרות? איך תיעשה הביקורת שאמנם יש התאמה בין התעודות לבין הרשימה הכללית?

ש. פרידמן: האם חשבתם על כך שהיה רצוי לנקב גם את אותה תעודת ההצבעה בדרך שמזכירים את תעודת הזוהות כי לגבי כל אזרח ניקוב תעודת הזוהות הוא אבטוח נוסף שתשמך רק לתפקיד שבשבילו הוצאה. הייתי מוסיף שתהיה חובה לנקב גם את תעודת ההצבעה הזו.

ג. קרפט: לפי סעיף (ג) להצעת החוק יו"ר ועדת הבחירות המרכזית הוא שמוציא את התעודה וזה על פי הרשימה שקיבל משר המשטרה. כך שמבחינה זו אני חושב שיש כל הבטחון שלא קיימת אפשרות להוציא תעודות ללא אסמכתה.

מ. בן-פורת: מה לגבי הביקורת?

ג. קרפט: כל פרוטוקול של ועדת קלפי בא בסופו של דבר לבדיקה לא רק לצורך זה אלא לבדיקת הנתונים בפרוטוקול לועדת הבחירות המרכזית.

היג"ר י. גולדשמידט: לעצם הרעיון: אני חושב שזו דרך מסוכנת לעלות עליה. יתכן שמר קרפט יביא לנו מנסיונו שמות של שבע-עשרה מדינות ששם הדבר קיים, אבל זה לא ישכנע אותי. אני סבור שאין דבר יותר בטוח וברור

היו"ר י. גולדשמידט:

מאשר שאדם אינו יכול לבחור אלא במקום ששמו מופיע ברשימת הבוחרים של הקלפי. כל הוצאת כרטיסים פותחת את האפשרות של זיופים וניצול לרעה. אינני מחשיד לא אדם, לא מוסד ולא משרד. עובדה היא שאם אדם יכול להגיע לכל מקום שהוא מגיע לפי החובה המוטלת עליו באותו יום על ידי הממונים עליו, זהו האבטיפוס של בחירות לא כשרות. רוב הפסולים והפגמים נכשרות בחירות, נקודת המוצא שלהם שהם מצמידים את הבוחר למקום אחד בלעדיו ששם שמו מופיע ויושבים חברי ועדת קלפי ומוחקים את שמו והוא לא יכול למצוא מקום להצביע במקום ששמו לא מופיע, מתוך הנחה שהרשימה שלפני בסדר.

אני מעלה על הדעת שהחוק עלול לגרום אחריו חוקים אחרים. כאן אנו פועלים מתוך הסבר של שר המשטרה שאומר שקשה לו הדבר, אם בשש-שבע בחירות הוא פעל ורשאי היה לפעול רק לפי סעיף 95. כל הצורך שהעלה שר המשטרה הוא בשביל מספר די שולי של נושאי התפקיד. כי שר המשטרה לא ישלח את שוטרי ירושלים לאילת או להיפך; רוב השוטרים ישארו במקום מגוריהם, ואין אני רואה מספר רב של שוטרים שלגביהם לא ניתן לפעול לפי סעיף 95, ואני מניח שעד כה פעלו לפי סעיף זה אלא שנשארו פה ושם כמה מאות שוטרים שלגביהם נתעוררו בעיות. זה טבעי וזה יכול להיות. אבל אם אנו עושים זאת לגבי המשטרה יחזור עוד בעיות שונות; פעם לפי צרכי הבחירות והמדינה ופעם מטעמים סנטימנטליים של אנשים שצריכים להיות מחוץ למקום ויתחילו להוציא כרטיסי בוחרים. אני חושב שזה לא טוב ולא נחוץ.

אני אתנגד להכנסת שיטה למערכת הבחירות שלנו שלפי הבנתי היא נקודת מוצא לכל הפגמים הרציניים ביותר בכשרות בחירות. יש היום אמון רב בכשרות הבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות הודות להוראות המחמירות שהוכנסו והוקלו אמנם קצת לגבי ספינות וחיללים. אנו לא צריכים לתת את היד להקלות נוספות בגלל מספר לא רב של אנשים. אין אנו פוסלים חלילה את כל הגוף של אלפי השוטרים אלא מספר קטן שלהם שלמרות המאמצים שתעשה המשטרה אין מסוגלים להבטיח את הבחירה. עדיף הויתור הזה על הכנסת השיטה שהיא לגופו של ענין אינה רצויה לנו ושבהחלט תגרום אחריה במחצת הזמן היחידים נוספים ובזה יהיה ערעור רציני לאותו הישג שהמדינה השיגה והוא בחירות כשרות שרוב האזרחים מתייחסים אליהן באמון מלא בלי להעלות שום פקפוק בכשרותם.

מ. שחם: מה שמוחר ליו"ר הועדה קמבר-כנסת לא מותר לי כנא-כוח הממשלה. כיוון שהצעת החוק הזו היא הצעת חוק ממשלתית, אינני יכול להביא כאן דברי ביקורת על הצעת הממשלה, אם כי בתוך תוכי יש צברים שבמשך הרבה שנים לא רצינו בגללם להכניס את השיטה החדשה שאולי תפתח פרצות בכלל במערכת האמון של האזרחים במערכת הבחירות. אולם כיוון שההצעה מונחת כאן, הייתי רוצה להשיב לשאלות של שני חברי-כנסת: בן-פורת ופרידמן.

לשאלת בן-פורת - אינני רואה את ההכרח הזה של הבדיקה הנוספת של התעודה. יש לכולנו אמון מלא ביו"ר ועדת הבחירות המרכזית שינפיק את שמונת אלפי התעודות.

מ. בן-פורת: יו"ר ועדת הבחירות המרכזית יבדוק ואם יש התאמה בין מספר התעודות לרשימה? יש ודאי אמון ביו"ר ועדת הבחירות אבל אם אין בידינו הכלים הדרושים לכך, כיצד אפשר לסמוך?

מ. שחם: אתה שאלת על הבדיקה הנוספת. אני אומר שהבדיקה הנוספת לא דרושה משני טעמים. - כיוון שהבדיקה הנוספת, עם כל הערכתי לחברי קרפט, לא תיעשה ואם תיעשה, הרי בסופו של דבר אי אפשר לעשות כלום, כי הוא כבר הצביע ואין אפשרות לפסול אותו. הדבר הזה איננו בר-ביצוע.

מ. בן-פורת: אם כן, לאחר הנסיון הראשון יוכל יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לומר שהשיטה אינה טובה.

מ. שחם: אפשר בהחלט לאחר נסיון להגיע לפסילת השיטה.

ס. שחם:

חה"כ פרידמן שאל מדוע לא ינקבו את התעודה הזו כדי לפסול אותה. כל תוספת טכניקה בעת ההצבעה מייטה את ההצבעה, ואתם מכירים את התורים בעת ההצבעה. זה עלול לגרום לטרדה, אבל אם תרצו, אין קושי להוסיף את הניקוב.

י.ה. קלינגהופר:

אני בא לקטרג על דעתו המסתייגת של היו"ר מההצעה. העניין כמו שהוא נראה לי. היתה הוראה מיוחדת באשר להצבעת שוטרים עד עכשיו בחוק, והיא לא פעלה. אי אפשר היה לבצע את זה כי כל כך הרבה זמן מראש שר המשטרה איננו מסוגל לחזות באיזה מקום יימצא שוטר פלוני ביום הבחירות, והתנאי היה שצריך לצרף אותו לרשימת הבחורים בו ימצא באותו יום. אבל הסעיף הזה היה בבחינת אות מתה, והשוטרים שלא יכלו להמצא במקום מגוריהם, לא הצביעו, והיו רבים כאלה ונגרם להם עוול ומכאן ההצעה שלפנינו. אם היו"ר כל כך חרד לכך שההצבעה תוכל להתקיים רק במקום שבו האדם רשום ברשימת הבחורים של הקלפי, זו הפרצה? יש הלא פרצות אחרות הרבה יותר רציניות שלא מוחקים אותן מרשימת הבחורים המקורית. מה עם עובדי צה"ל? הלא זה ודאי יונהג לקראת הבחירות הבאות. עד כה זה היה רק בבחינת אד-הוק לגבי עובדי צה"ל. האם בודקים אם לא הצביע מישהו גם במקום מגוריו של אותו חייל? לא בודקים אם נעשה שימוש כפול בזכות הבחירה, בעוד שכאן רוצים להבטיח את הדבר שלא יופיע בשני מקומות. זו פרצה הרבה יותר רצינית? מדוע נפלה לרעה שוטרים לגבי חיילים? מדוע נפלה שוטר שיש לו תפקיד מאוד קשה באותו יום, וסר שפט ציין זאת בצדק. איזה מאבק התנהל פה על זכות הבחירה לימאים בלב ים. מוחקים את שם הימאי מרשימה בארץ? לא. מדוע לא חושבים שמישהו ישתמש בזכות הבחירה שלו בעוד שהוא גם יצביע באניה. (ש. פרידמן: ימאי לא יכול להמצא בעת ובעונה אחת בארץ ובלב ים). אבל מישהו יכול להתחזות במקומו.

היות והנסיון של החקיקה ניחס לשוטרים הוכיח עצמו עד עכשיו כבלתי יעיל לחלוטין, ואי אפשר לומר ששר המשטרה התרשל בניצוץ ההוראה.

היו"ר י. גולדשמידט:

אולי כן.

י.ה. קלינגהופר:

בהחלט לא. זה בפירוש לא היה מציאותי. אני זוכר כי כאשר דנו על כך בבעדת הבחירות המרכזית זה הוטבר לנו יפה, שאי אפשר לחזות מראש בפרק זמן לא מבוטל באיזה מקום יימצא שוטר פלוני ביום הבחירות ולדאוג לסידורים הטכניים להעביר אותו לרשימת הבחורים של מקום השירות. אינני חושב שתיפתח פה פרצה גדולה. אנו ממילא לא שומרים על הכלל שאפשר להצביע רק במקום המגורים. לגבי החיילים הפרצות הרבה יותר חמורות אבל אי אפשר לבטל לגבי חיילים כיוון שיש לעתים הזזת כוחות פתאומית והדבר ידוע, אבל האם השוטר המסכן צריך לסבול?

מ. ביני:

אני יוצא מנקודת הנחה שכולנו רוצים שהשוטרים יצביעו ולא יהיו מעשי הונאה. אני סבור שאפשר להבטיח את הדברים האלה גם לפי הצעה זו. לדעתי הרשימות צריכות להיות ממוספרות באותו אופן כמו התעודות הללו, וברגע ששוטר שמספרו למשל 8,000 יצביע מוחקים אותו מרשימת הבחורים והוא לא יוכל להצביע בתעודה. שניה שמספרה 8,000.

מ. שחם:

למה לא יוכל? מחקנו אותו לא באותו מקום שהוא מוצמד אליו באותו יום.

מ. ביני:

תהיה רשימה של כל השוטרים שרשאים להצביע, בכל קלפי?

א. שפט:

יכולה להיות רשימה כזו, אבל זה יהיה דבר נוראי. צריך לשכפל 4,000,000 ואחר כך צריך לחפש את השם בתוך הרשימה בכל קלפי ולסחוק, זה לא ניתן לביצוע.

מ. ביני:

אני מציע אם כן שההצבעה תיעשה במעטפות כפולות. אנו נותנים להרבה אנשים להצביע במעטפה כפולה.

ב. בן-פורת:

רציתי להעיר ליו"ר:
אני חושב שאנו נמצאים כבר
לאחר קריאה ראשונה לגבי הצעת החוק. הועדה תתייחס לכן להצעה מבחינה
עקרונית שהעקרונות המקבלים במליאה, ומשמעות הדבר שחברי הכנסת במליאה
הם בדיעה שיש לשקשר את ההצבעה לכל השוטרים. תפקידנו להתחשב
בעקרון שכבר עבר במליאה, אלא לסתום פרצות במידה שאנו רואים שיש
פרצות.

ההצעה שהעלה הו"ר ביבי
העלתה בי הצעה: אני מציע שניפוק התעודות יהיה בצורה הבאה -
לכל שוטר יהיה כרטיס עם כל הפרטים ולכרטיס יהיה ספח. הספח יימסר
לשוטר עצמו. בספח יהיו הפרטים שלהם זקוק יו"ר ועדת הקלפי. כל
השוטרים יקבלו 8,000 ספחים וכך תקטן הסכנה של זיופים ואולי גם
הנדיקה תהיה קלה יותר שיש ספחים הקשורים לכרטיס ואפשר מיד להבחין
אם המספרים זהים.

ג. שחם:

מתי יבחינו אם יש זהות?

ב. בן-פורת:

אפילו בשעת ההנפקה.
אפשר יהיה לראות שיש
800 גליונות ובכל גליון 100 כרטיסים וכל שוטר יקבל ספח המשובר לכרטיס,
והספח יילקח ממנו בשעת הבחירה.

היו"ר יג גולדשמידט:

ישנן הערות להצעת חוק זו...
שהושמעו בשעת הדיון במליאה בקריאה
ראשונה, מצד חה"כ קורפו ופרידמן. חה"כ פרידמן יעלה את הערותיו
לפנינו ואני אקרא את הערותיו של חה"כ קורפו.

חה"כ קורפו מציע -

- 1) להתנות הוצאת שמו של השוטר בפנקס הנוספים - בהסכמתו המפורשת בכתב;
- 2) אין לכלול בין אלה הזכאים לבחור על פי תעודת הצבעה, שוטרים
שלא במדים.
- 3) יש לקבוע בחוק חובת הצגת תעודת זהות, החתמתה וביקובה לאחר ההצבעה.

ש. פרידמן:

הערותי הן על בסיס העובדה
שהחוק עבר בקריאה ראשונה
ואנו מחפשים אמצעים לשפר ולחקן מה שניתן. אני יוצא מתוך הנחה שאני
לא אצליח להציע פתרון מושלם שיחסום כל אפשרות לחששות נוספים, אבל נראה
לי שצריך לסגור נקודות מסוימות. ההצעה הבסיסית היא שאנו רוצים
לאפשר לשוטר שבגלל תפקידו לא יכול להיות באזור שהוא שייך אליו,
לאפשר לו לבחור. יחד עם זאת, אינני רואה את ההיקף של הפגם לגבי
מספר השוטרים שדבר זה נמנע מהם שווה או אפילו דומה להיקף הפגם שהיה
קיים כל עוד לא דאגנו לחיילים וליורדי ים. ההצעה היא זו: מדברים על
8,000 שוטרים. אני מבין שזה מספר מוסכם, אבל אין לי כל ספק שבפועל
זה יופעל רק לגבי חלק קטן מ-8,000 השוטרים.

העליתי במליאה את הרעיון של

מעטפה כפולה ואני מודה לחה"כ ביבי שנתן לי היום תמיכה ברעיון זה.
חשבתי שזה נותן חלק מהפתרון גם אם אנו לא ניכנס לשקילה המיוחדת
אם אתה מוחק במקום אחד ולא מוחק במקום אחר, וזה למעשה מה שהיה קיים
קודם והוכח כלא מתאים, ולכן אינני יכול להציע את זאת. אני חושב שעניין
המעטפה הכפולה יכול לעזור. הגם בדרך אגב, הפתרון לגבי סוגים אחרים
של מצביעים. אני יודע שזו הכבדה, אולם תמיד יש לשלם עבור יתרון
בחסרון. השאלה אם החלום הוא בסדר גודל כזה שמכביד הכבדה רצינית
על מהלך בחירות והספירה ואולי בשל כך הדבר לא כדאי.

בתחילה חשבתי לצמצם את הדבר

על שוטרים במדים בלבד, אולם אני נסוג מזה עכשיו כיוון ששוכנעתי
שיש צורך באנשים שלא במדים בתנאים שבהם אנו נתונים.

האם ניתן להסיק על פי הבחירות

הקודמות כמה שוטרים הועברו למדענים כאלה שאינם מאפשרים לשוטר לפני
שיוצא לתפקידו או לאחר שחוזר לצביע במקום מגוריו. אינני רואה שהדבר
יקיף יותר מאשר עשרות שוטרים אולי מאות מועטות. אינני יכול לתאר לעצמי
שהדבר יחרוג לאלפים, ולכן אני רואה בכך הקטנה ניכרת של החששות שמא זה
יביא לזיופים. אם נוסיף לכך את השיקול של תעודה זו או אחרת עם ספח או

ש. פרידמן:

בלי ספק, ואם ינקבו את התעודה, אני רואה בכך אנטחה נגד זיופים.
לפן, בכפוף להערות אלה נראה לי שאפשר לקבל את החוק הזה.

כדאי להזמין את באי-כוח המשטרה.

ס. בן-פורת:ח. צדוק:

אני בעד זה שנקבל את החוק הזה. הטעם האחד הוא פורמלי - איננו יכולים לא לקבל אותו, אם כי לא חייבים לקבל כפי שהוצע. אנו לא יכולים להחזירו כי הכנסת העבירה אותו. למעשה אנו צריכים לבדוק אם יש ערובות מספיקות נגד שימוש לרעה.

הייתי מבקש להבהיר שני דברים:

האם ברור לגמרי שכשפה מדובר שהשוטר יזדהה על ידי תעודת שוטר זה בנוסף להזדהותו על ידי תעודת זהות? אני מציע שיובהר לחלוטין שהוא יסדה על ידי תעודת שוטר בנוסף לתעודת הזהות. מאחר שיש שוטרים שמלכתחילה לא לובשים מדים, אני מוכן לוותר על המדים ולקבוע חובה של הזדהות על ידי תעודת שוטר בכל מקרה. תעודת השוטר היא הקשר בין התעודה שקיבל מיו"ב ועדת הבחירות ותעודת הזהות. בסייגים אלה אינני רואה חשש לשימוש לרעה ובפרט שמבקשים.

היו"ר י. גולדשמידט:

לטענה הפורמלית שגם חה"כ בן-פורת וגם חה"כ פרידמן הצביעו על שקיבלנו את החוק מהמליאה - אני יכול להגיד שאפשר להוסיף סעיף על תחולת החוק ולומר שהחוק יתחיל לפעול משנת אלפיים, ואז כיבדתי את רצון ההצבעה בכנסת. אבל אינני מציע זאת.

אני רוצה להתייחס למספר השוטרים שעליהם הדבר חל. אין לדבר על 8,000 כי סעיף (א) אומר שזה חל רק לגבי אלה שנרדו לשר המשטרה שאינם יכולים למלא את תפקידם באזור סגוריהם אלא מחוץ לו. ניתן היה אולי בהתייעצות עם המשטרה לשמוע על איזה מספר של שוטרים זה חל ואז אפשר להגביל בחוק שזה לא יחול על יותר מלמשל 10% מהשוטרים. זמן הבחירות הוא 16 שעות ביום - משעה 7:00 עד 23:00. אין אני מעלה על הדעת ששום שוטר יהיה בתפקידו יותר משש עד שמונה שעות רצופות אולי אפילו עשר שעות, אז נשאר לו זמן להצביע.

יש ליהרושם שכאן נופחה בעיה בגלל מספר קטן של אנשים, כשבהתחשב עם תנאי עבודתם, התכנון והשעות הארוכות של הבחירה, אין צורך אלא בשביל בודדים ביותר להנהיג את התיקון הזה. הייתי מציע שנבדוק את הדבר שוב עם באי כוח המשטרה ולא הייתי נמנע מלהזמין את איש המשטרה הממונה על כוח אדם.

י.ה. קלינגהופר:

אני תומך בהזמנת נציג המשטרה כי אני זוכר שגם בוועדת הבחירות המרכזית הופיע איש משטרה והסביר את הבעיה.

היו"ר י. גולדשמידט:

אולי יראה לנו על ספה לאן הוצבו שוטרים בבחירות הקודמות. יחד עם זאת אני חושב שאין להשוות חיילים ויורדי ים עם השוטרים. יורדי ים הם על הים ואינני יודע היכן יהיו. חיילים לפי טבע הדברים עומדים בפני הפתעות. שוטרים רתפקידם יותר יציב. גם לפי ההצעה הזו, לפי 45 יום יידע שר המשטרה איפה לא יהיו השוטרים ביום הבחירות. מכינים תכנית מפורטת של הצבת השוטרים לא יום לפני הבחירות אלא מבעוד זמן, אבל יש מספר שוטרים שיודעים מראש שאותם יצטרכו לשלוח למקומות אחרים.

כל העניין לא נראה כל כך רציני, ובסעיף (א) מתבטאת יכולת התכנון הקיימת במשטרה.

בסיכומו של דבר אני מציע שאת הדיון הכללי בסיבוב הזה סיימנו, המשך הדיון יהיה בנוכחות בא-כוח המשטרה שנסביר לו מראש מה אנו מבקשים ממנו, ואחרי הביורור הכללי נעבור לקריאה מדוקדקת של הצעת החוק.

א. שפטי:

אני מבין ששמורה לנו הזכות להתנגד להצעת חה"כ ביבי ופרידמן

בדבר מעטפה כפולה.

היו"ר י. גולדשמידט:

כן.
הצבעה ונעלה בשעה 11:00